

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1909. Första Kammaren. N:o 47.

Torsdagen den 20 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Anmälades och bordlades sammansatta stats- och bankoutsrottets memorial, n:o 12, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande sammansatta stats- och bankoutsrottets utlåtande, i anledning af väckta motioner angående skrifvelse till Konungen i fråga om anordnande af en låneanstalt för kommuner inom riket; äfvensom

första särskilda utsottets memorial, n:o 7, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Föredrogos men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial och utlåtande nis 215 och 216.

Vid föredragning af statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial:

n:o 217, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens tionde hufvudtitel, och

n:o 218, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande aflöning för de vid lagtima Riksdag hos kamrarna och de ständiga utskotten samt i Riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjänte,

godkändes de i dessa memorial föreslagna voteringspropositioner.

Vid föredragning af statsutskottets sistlidne dag bordlagda memorial, n:o 219, angående beviljande för innevarande riksdag af ökad t belopp till gratifikationier åt tjänstemän hos statsutskottet, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran bevillningsutskottets under gårdagen bordlagda betänkanden och memorial n:is 32—35.

Föredrogos sammansatta bevillnings- och lagutskottets sistlidne dag bordlagda memorial:

n:o 9, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande sammansatta bevillnings- och lagutskottets betänkande n:o 2 i anledning af väckta motioner om ändringar i gällande förordningar angående försäljning af brännvin samt vin och öl;

Lades till handlingarna,

n:o 10, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande sammansatta bevillnings- och lagutskottets betänkande n:o 6, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af på allmän folkomröstning grundadt lokalt veto i fråga om försäljning af brännvin samt vin och öl;

Lades till handlingarna,

n:o 11, med hemställan om anvisande af ersättning åt utskottets sekreterare m. m.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran lagutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:is 73 och 74 äfvensom första särskilda utskottets samma dag bordlagda memorial, n:o 6.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade:

Jag ber att få föreslå, att bland betänkandena på föredragningslistan för morgondagens plenum de i dag första gången bordlagda ärendena måtte uppföras först samt att bland de två gånger bordlagda ärendena må främst uppföras första särskilda utskottets memorial n:o 6.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 2,32 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.

Fredagen den 21 maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 14 i denna månad.

Anmäldes och bordlades sammansatta stats- och lagutskottets memorial, n:o 11, med hemställan om anvisande af ersättning åt sammansatta stats- och lagutskottets sekreterare och vaktbetjäning.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 135, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att herr Thylanders motion, n:o 78, med hemställan, att den aflöningsstat för postverket, som kan komma att bestämmas för 1910, må på angifvet sätt tillämpas redan under 1909 m. m., icke må vinna Riksdagens bifall, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat

dels medgifva, att tjänsteman vid postverkets distrikts- eller lokal-förvaltningar, hvilken, med inräknande af extra inkomster och sportler, å sin innehafvande tjänst vid postverket skulle under år 1909 erhålla lägre inkomst än den aflöning, som han, enligt aflöningsreglementet och öfvergångsbestämmelserna för 1910 års stat, skulle hafva åtnjutit, därest nämnda reglemente och öfvergångsbestämmelser år 1909 varit gällande, må, i enlighet med närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t utfärdas, såsom personligt aflöningstillägg under år 1909 äga att uppbära skillnaden mellan berörda inkomsts- och aflöningsbelopp; dock att tjänsteman icke under något förhållande må genom detta personliga aflöningstillägg komma i åtnjutande af högre behållen inkomst af

tjänsten än honom skulle tillgodokomma under år 1910 efter afdrag af afgifterna för egen pensionering; samt

dels för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1910 under sjätte hufvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 580,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel anordna erforderligt belopp.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 62;

Nej — 81.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 455, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 84 ja och 135 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 146 ja och 216 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 135, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att friherre E. Palmstiernas motion, n:o 99, angående årligt understöd åt postföraren Anders Johan Johansson i Furusund icke skall till någon Riksdagens åtgärd föranleda, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat, att bevilja postföraren Anders Johan Johansson i Furusund, född den 27 juli 1836, ett årligt understöd af 300 kronor att utgå från och med dagen för hans afgang från sin befattning; lärande vid bifall till nej-propositionen beloppet böra utgå af postmedel.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 60.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 456, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 24 ja och 195 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 108 ja och 255 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 159 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att för tiden från och med år 1910 aflöningen för sekreteraren vid justitieombudsmansexpeditionen fastställs till 6,000 kronor, hvilken aflöning kan höjas efter fem års tjänstgöring med 500 kronor och efter tio års tjänstgöring med ytterligare 500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, för tiden från och med år 1910 fastställt aflöningen för sekreteraren vid justitieombudsmansexpeditionen till 5,500 kronor, hvilken aflöning kan höjas efter fem års tjänstgöring med 500 kronor och efter tio års tjänstgöring med ytterligare 500 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—119;

Nej—23.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 457, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 77 ja och 141 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 196 ja och 164 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 28 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att punkt a) under rubriken *Växel* i 8 § C) af förevarande förordning skall erhålla följande lydelse:

a) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å inrikes ort betalas, skall, innan den öfverlätes eller till betalning företes, beläggas med stämpel af 50 öre för hvarje påbörjad belopp af 1,000 kronor, hvarå växeln lyder;

dock att dylik växel å belopp, ej öfverstigande 100 kronor, är fri från stämpel, samt att sådan växel å belopp, som öfverstiger 100 kronor, men icke 300 kronor, skall förses med stämpel af 20 öre, och växel å belopp, som öfverstiger 300 kronor, men ej 500 kronor, med stämpel af 30 öre; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att punkt a) under rubriken *Växel* i 8 § C) af förevarande förordning skall lyda sålunda:

a) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å inrikes ort betalas, skall, innan den öfverlätes eller till betalning företes, beläggas med stämpel af 50 öre för hvarje påbörjad belopp af 1,000 kronor, hvarå växeln lyder;

dock att dylik växel å belopp, ej öfverstigande 300 kronor, är fri från stämpel, samt att sådan växel å belopp, som öfverstiger 300 kronor, men icke 600 kronor, skall förses med stämpel af 30 öre.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—140;

Nej—3;

Sedan protokollet öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 458, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 78 ja och 141 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 218 ja och 144 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 29, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att förevarande motion med förslag till ändring i vissa delar af förordningen om bevilning af fast egendom samt af inkomst icke måtte af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att 11 § 1 mom. i bevillningsförordningen skall erhålla följande förändrade lydelse:

11 §.

1 mom. Bevilning — — — — — understigit 500 kronor.
 Hafva dessa inkomster — — — — — fria från bevilning.

Det belopp, för hvilket bevilning sålunda icke äger rum eller som får från uppskattad inkomst såsom bevillningsfritt afdragas, skall, där den skattskyldige hufvudsakligen försörjer sammanlagdt mer än tre personer, eller å ort, där kostnaden för bostad är synnerligen hög i jämförelse med förhållandet inom riket i allmänhet, äfvensom i de fall, där eljest ömmande omständigheter (långvarig sjuklighet, olycks-händelse och dylikt) förekomma, ökas, dock så att denna ökning icke må för någon skattskyldig eller, i fråga om äkta makar, för dessa, gemensamt öfverstiga 200 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—114;

Nej— 31.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 459, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 44 ja och 176 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 158 ja och 207 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 171 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Fredagen den 21 Maj, f. m.

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att statsutskottets hemställan om att Riksdagen må för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark för år 1910 anvisa ett belopp af 1,000,000 kronor att utgå från riksgäldskontoret, af Riksdagen afslås, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat att för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark för år 1910 anvisa ett belopp af 1,000,000 kronor att utgå från riksgäldskontoret.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 120;

Nej — 24.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 460, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 102 ja och 118 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 222 ja och 142 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 30, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att 2 § i förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker skall hafva följande lydelse:

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af malt-dryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med tjugutre öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med sjuutton öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med tjugu öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, endast svagdricka tillverkas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, be-
träffande lydelsen af ifrågavarande paragraf afslagit såväl hvad utskot-
tet som hvad Kungl. Maj:t föreslagit.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—142;

Nej— 3.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och
afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag,
n:o 461, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen där-
städes utfallit med 83 ja och 137 nej samt att båda kamrarnas sam-
manräknade röster befunnits utgöra 225 ja och 140 nej, hvadan beslut
i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverenstämmelse med ja-pro-
positionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver föl-
jande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 30, punkten 2, före-
slagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att 8 § i förord-
ningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker skall
hafva följande lydelse:

8 §.

1. Vid skattepliktigt bryggeri må efter tillverkningsårets utgång
restitution af skatt, efter fjorton öre för kilogram räknadt, åtnjutas för
det under samma år omedelbart till svagdricka använda malt, dock
högst för en tredjedel af hela den vid bryggeriet under tillverknings-
året afverkade malmängden samt icke till högre belopp, än att den
återstående skatten uppgår till minst det i 5 § stadgade medeltal.

2. Om maltdryck från skattepliktigt bryggeri utföres ur riket,
åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för
den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den ut-
förda maltdryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter

den skattesats, som vid tiden för utförelsen tillämpas vid bryggeriet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, be-
träffande lydelsen af ifrågavarande paragraf afslagit såväl hvad utskot-
tet som hvad Kungl. Maj:t föreslagit.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—144.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och
afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag,
n:o 462, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen där-
städes utfallit med 94 ja och 117 nej samt att båda kamrarnas sam-
manräknade röster befunnits utgöra 238 ja och 117 nej, hvadan beslut
i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-pro-
positionen.

Anställdes jämlikt i § 65 riksdagsordningen omröstning öfver föl-
jande af statsutskottet i dess memorial n:o 210, föreslagna och af båda
kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen med-
gifver, att å kvarteret Kandidaten af Hedvig Eleonora församling i
Stockholm må uppföras en byggnad, innehållande lokaler för krigs-
högskolan, krigshofrätten och krigsvetenskapsakademien samt för che-
fernas för fjärde och femte arméfördelningarna, inspektörens för militär-
läroverken, inspektörens för kavalleriet, remonteringsstyrelsens, stuteri-
öfverstyrelsens, öfverstyrelsens för Sveriges frivilliga skytteföreningar
och befälhafvarnas för Stockholms stads- och landtrullföringsområden
expeditioner, samt för detta ändamål beviljar 690,000 kronor och där-
af, i enlighet med den i årets statsverksproposition angående fjärde
hufvudtiteln under punkt 27 gjorda framställning, å extra stat för år
1910 anvisar 300,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, af-

slagit såväl utskottets hemställan som Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—87;

Nej—56.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollutdrag, n:o 463, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 24 ja och 196 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 111 ja och 252 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 211 beträffande en inom Andra Kammaren af herr F. Berg i Stockholm m. fl. väckt motion (n:o 148) föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att herr Bergs m. fl. ofvanberörda motion icke af Riksdagen bifalles, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 1,600 kronor såsom bidrag till afföring för år 1909 och 1910 af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af Sainte-Geneviève-biblioteket i Paris.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—129;

Nej—14.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollutdrag, n:o 464, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 108 ja och 114 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 237 ja och 128 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 212, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kungl. Maj:ts framställning om understöd å 5,000 kronor till främjande af Sveriges nationaltempels af Templarorden studieverksamhet under år 1910 icke må af Riksdagen bifallas samt att ej heller herr Wallis' m. fl. motion n:o 257, herr Kvarnzelius' m. fl. motion n:o 252, herr Byströms m. fl. motion n:o 253, herr Byströms m. fl. motion n:o 254 och herr Wavrinskys motion n:o 255 må vinna Riksdagens bifall, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, med anledning af Kungl. Maj:ts förslag samt herrar Wallis' m. fl. motion n:o 257, herr Kvarnzelius' m. fl. motion n:o 252, herr Byströms m. fl. motioner n:is 253 och 254 samt herr Wavrinskys motion n:o 255 medgifvit, att af de medel, som komma att under år 1909 och 1910 afsättas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, må utgå

dels för främjande af Sveriges nationaltempels af Templarorden studieverksamhet under år 1910	kronor	3,000: —
dels för främjande af nykterhetsorden Verdandis studieverksamhet under år 1910	»	2,000: —
dels för främjande af Sveriges storloges af I. O. G. T. studieverksamhet under år 1910	»	8,000: —
dels för främjande af Sveriges Blåbandsförenings studieverksamhet under år 1910	»	3,000: —
dels för främjande af Nationalgoodtemplarordens studieverksamhet under år 1910	»	2,000: —
dels ock för främjande af nykterhetsföreningen Hvita Bandets studieverksamhet under år 1910	»	2,000: —
<u>Summa kronor</u>		<u>20,000: —</u>

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—123;

Nej— 20.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 465, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 55 ja och 165 nej samt att båda kamrarnas sam-

manräknade röster befunnits utgöra 178 ja och 185 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämnlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 214, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1910 anvisa särskilda förslagsanslag till följanda belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	120,000: --
» tredje	»	11,000: --
» fjärde	»	8,110: --
» femte	»	15,000: --
» sjätte	»	180,000: --
» sjunde	»	98,000: --
» åttonde	»	60,000: --
» nionde	»	20,000: --

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o sägs,

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt,

i hvad mån angår betjante med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån i natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradschefdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 9,500 kronor eller om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor; skolan, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot

skillnaden mellan 9,500 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 9,300 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmåners belopp, å andra sidan,

b) de tjänstemän, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1908 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattas till högre belopp än 9,500 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor; skolande ifall nämnda inkomster öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 9,500 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 9,300 kronor, å ena, samt förenämnda inkomsters belopp, å andra sidan,

c) de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 eller 1908 årens Riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande,

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och be-
tjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran be-
stämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka
utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock
af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som
utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten
extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen
blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå,
utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter an-
vändas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:
lön;

tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön
eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af
dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest
denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han
först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren beslutat:
att i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1910 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	80,000: —
» tredje	»	8,000: —
» fjärde	»	6,000: —
» femte	»	10,000: —
» sjätte	»	120,000: —
» sjunde	»	65,000: —
» åttonde	»	40,000: —
» nionde	»	15,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o sägs,

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 700 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 500 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänstemän, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1908 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattas till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänst-

göring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda inkomsters belopp, å andra sidan,

c) de tjänsttnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 eller 1908 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande,

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder,

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel,

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;
tjänstgöringspenningar;
kontant bostads- och inkvarteringsersättning;
arfvode;
med lön likstäldt lönetillägg; samt
dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad, samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Vid omröstningen slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—118;

Nej—27.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 466, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 55 ja och 165 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 173 ja och 192 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver

följande af statsutskottet i dess memorial n:o 217, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kungl. Maj:ts i ämnet väckta förslag må på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver, att generaldirektören i fångvårdsstyrelsen Per Sigfrid Wieselgren må från och med månaden näst efter den, hvarunder han afgår från nämnda generaldirektörsbefattning, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en pension å 6,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat, att generaldirektören i fångvårdsstyrelsen Per Sigfrid Wieselgren må från och med månaden näst efter den, hvarunder han afgår från nämnda generaldirektörsbefattning, å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till det belopp, hvartill afkortad pension enligt lagen angående civila tjänst innehafvares rätt till pension den 11 oktober 1907 skulle uppgå, därest denna lag vore å honom tillämplig.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—125;

Nej—16;

Sedan protokollet öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 467, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 50 ja och 170 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 175 ja och 186 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 217, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen, må medgifva, att förre vaktkonstapeln Johan August Winberg må å allmänna indragningsstaten från och med år 1909 under sin återstående

lifstid uppbära en årlig pension af 80 kronor utöfver den pension å 240 kronor, som redan år 1886 blifvit honom tillerkänd, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, medgifvit, att förre vaktkonstapeln Johan August Winberg må å allmänna indragningsstaten från och med år 1909 under sin återstående lifstid uppbära en årlig pension af 160 kronor utöfver den pension å 240 kronor, som redan år 1886 blifvit honom tillerkänd.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—87;

Nej—53;

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom däriifrån ett protokollsutdrag, n:o 468, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 52 ja och 164 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 139 ja och 217 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 217, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, Riksdagen å allmänna indragningsstaten för före detta rektorn Jakob Persson uppför en tilläggs pension å 420 kronor årligen att utgå från och med den 1 september 1908, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke må vinna Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—105;

Nej—36.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 269, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 78 ja och 138 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 183 ja och 174 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 217, punkten 4, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren och i enlighet med utskottets hemställan, vill, att herrar Hellgrens och Kvarnzeliuss ifrågasvarande motion angående pension åt vaktmästaren F. L. Forsbergs änka Karolina Forsberg icke må af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat att tilldela änkan efter aflidne vaktmästaren F. L. Forsberg, Karolina Forsberg i Sundsvall, ett årligt understöd af 300 kronor från och med år 1910 samt bemyndigat Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel till Karolina Forsberg utbetala ett lika stort belopp för år 1909.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—87;

Nej—57.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 470, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 35 ja och 182 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 122 ja och 239 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 218 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att dagarfvodet för kamrarnas förste vaktmästare och den bland Andra Kammarens vaktmästare, som ombesörjer utdelningen i kamrarna af postförsändelser till kamrarnas ledamöter, fastställes till 5 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, fastställt dagarfvodet för nämnda vaktmästare till 5 kronor 50 öre.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—28;

Nej—110.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 471, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 54 ja och 156 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 82 ja och 266 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till det pågående sammanträdet fortsättande kl. 9 e. m.

Föredrogs och lades till handlingarna sammansatta stats- och bankoutskottets under gårdagen bordlagda memorial, n:o 12, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner angående skrifvelse till Konungen i fråga om anordnande af en låneanstalt för kommuner inom riket.

Vid föredragning af första särskilda utskottets nästlidne dag bordlagda memorial, n:o 7, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogs ånyo första särskilda utskottets den 19 och 20 innevarande månad bordlagda memorial, n:o 6, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande n:o 3 i anledning af Kungl. Maj:ts proposition, n:o 12, med förslag till lag angående tillsättning af prästerliga tjänster, dels väckta motioner i ämnet.

*Samman-
jämknings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.*

Genom Kungl. Maj:ts proposition n:o 12 hade till Riksdagens pröfning framlagts förslag till lag angående tillsättning af prästerliga tjänster.

Med anledning af berörda proposition och inom Riksdagen väckta motioner i ämnet hade utskottet i utlåtande n:o 3 hemställt, att Riksdagen måtte för sin del antaga förslag till lag i ämnet af den lydelse, utskottets utlåtande utvisade.

Sedan ärendet varit föremål för behandling i kamrarna, hade af utskottet tillhandakomna protokollsutdrag inhemtats, att af kamrarna vidtagits vissa ändringar i utskottets förslag.

I ändamål af sammanjämkning mellan de olika besluten hade utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt,

1:o) att kamrarna, hvardera med frånträdande af sina beslut såvidt de vore stridande mot här nedan omförmälda förslag, ville för sin del antaga följande förslag till

Lag

angående tillsättning af prästerliga tjänster.

§§ 17, 26, 28, 32, 41 och 43 enligt efterföljande lydelse; öfriga paragrafer jämte ingress, rubrik och öfvergångsstadganden enligt lydelse i utskottets utlåtande n:o 3.

§ 17.

1. Sedan förslag vunnit laga kraft, eller däröfver anförda besvär blifvit slutligen afgjorda, skola de föreslagna, hvar på sin dag, i ordning efter deras rum på förslaget, vid högmässogudstjänst aflägga prof med predikande och altartjänst i församlingens kyrka eller, om tjänsten omfattar flera församlingar, i kyrkan i den församling, där den blifvande tjänsteinnehafvaren skall få sin hufvudsakliga verksamhet. Är med den lediga tjänsten förenad skyldighet att på samma sönd- eller högtidsdag förrätta gudstjänst i mer än en kyrka, bestämme domkapitlet om prof i två kyrkor afläggas skola.

2. Ej må profpredikant, om annan präst är att tillgå, i församling, där han aflägger prof, utföra annan prästerlig förrättning än här är sagdt.

§ 26.

1. Rösträtt vid prästval tillkomme en hvar i församlingen man-

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

talsskrifven välfrejdad man eller kvinna, som uppnått 21 års ålder och äger att för egen del i kyrkostämmans öfverläggningar och beslut deltaga, dock ej den, som står under förmynderskap, eller hustru, för hvilken god man jämlikt 19 kap. 4 § ärfdabalken förordnats. Hustru till röstberättigad man äge ock, äfven om hon icke är berättigad att deltaga i kyrkostämmans öfverläggningar och beslut, rösträtt vid prästval i församlingen, därest hon är välfrejdad och uppnått 21 års ålder samt ej är främmande trosbekännare eller anmält sig till utträde ur svenska kyrkan och ej heller god man jämlikt 19 kap. 4 § ärfdabalken för henne förordnats.

2. Medlem af icke territoriell församling äge ej rösträtt vid prästval inom territoriell församling.

3. Rösträtt må i stadsförsamling ej utöfvas af annan än den, som personligen infinner sig vid valtillfället.

I landsförsamling äge röstberättigad utöfva sin rösträtt genom annan röstberättigad, och gälle därvid om rösträttens öfverlåtande hvad för kyrkostämma är i sådant afseende stadgadt.

4. Hvarje röstande äge en röst.

§ 28.

1. På frågodag för beredande af val till kyrkoherdetjänst må församling, som det önskar, kalla fjärde profpredikant. Har röstägande väckt förslag härom, skall enligt de i § 26 stadgade grunder omröstning företagas sålunda, att den, som ej vill att fjärde profpredikant skall kallas, röstar nej, och den, som önskar fjärde profpredikants kallande, på sin röstsedel uppför namnet på den präst, han anser böra kallas. Därest vid sådan omröstning nej-rösterna ej uppgå till hälften af de afgifna rösterna samt röstsiffran för den präst, som erhållit högsta röstetalet, ej understiger tjugu och antingen uppgår till minst en femtedel af samtliga i den justerade vallängden upptagna röstberättigade eller utgör minst trehundra, vare denne kallad till fjärde profpredikant. Hafva flera präster hvar för sig erhållit högsta röstetalet och sådan röstsiffra, som nu är sagd, skilje lotten mellan dem. Uppgå nej-rösterna till hälften af de afgifna rösterna eller har ej tillräckligt röstetal tillfallit någon af de präster, som varit under omröstning, vare frågan om kallande af fjärde profpredikant förfallen.

2. Har fjärde profpredikant blifvit kallad, åligge valförrättaren att om församlingens begäran skyndsamt göra anmälan hos domkapitlet och samtidigt, medelst öfversändande af utdrag af frågodagsprotokollet, underrätta den kallade, hvilken ofördröjligen skall hos domkapitlet skriftligen tillkännagifva, huruvida han är villig mottaga kallelsen och för sådant fall bifoga de för ansökning till prästerlig tjänst föreskrifna handlingar.

3. Vägrar den, som blifvit kallad till fjärde profpredikant, att efterkomma kallelsen, vare frågan om fjärde profpredikant förfallen, och bestämme domkapitlet ofördröjligen dag för valet.

4. Har församling till fjärde profpredikant begärt präst, som är behörig att på förslaget uppföras, skall domkapitlet afslå församlingens

begäran. Har beslutet därom vunnit laga kraft, vare frågan om fjärde profpredikant förfallen.

5. Har den, som till fjärde profpredikant blifvit kallad, förklarar sig villig att efterkomma kallelsen, och förekommer ej skäl, som i mom. 4 afses, till afslag på församlingens begäran, uppföre domkapitlet den kallade såsom fjärde profpredikant på förslaget och utfärde ofördröjligen till honom kallelse att på förelagd dag aflägga prof som i § 20 sägs.

6. Anföras besvär öfver domkapitlets beslut, hvarigenom präst blifvit såsom fjärde profpredikant å förslaget uppförd, inställa domkapitlet valförrättningen i afbidan på besvärens afgörande.

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

§ 32.

1. Valet skall ske med slutna sedlar, och böra de röstande i den ordning, i hvilken de framtråda, hvar för sig aflämna sina valsedlar.

2. Valet skall förrättas i den kyrka, där prof blifvit aflagdt, eller, om prof aflagts i två kyrkor, i den kyrka, domkapitlet bestämmer, samt försiggå under de timmar, som af valförrättaren efter kyrkorådets hörande blifvit bestämda och i kungörelsen om valet angifvits. När den utsatta tiden är till ända och någon ej längre är tillstädes för afgifvande af röst, skall omröstningen förklaras afslutad.

3. I större församling må, där valförrättaren efter kyrkorådets hörande finner lämpligt, valet under hans inseende och inom samma lokal förrättas på två eller flera efter församlingens lokala indelning bestämda afdelningar.

§ 41.

1. Har vid val till kyrkoherdetjänst någon af de å förslaget uppförda erhållit mer än hälften af de afgifna rösterna, skall han af domkapitlet förses med fullmakt å tjänsten, för såvidt af samtliga i den justerade vallängden upptagna röstberättigade minst en femtedel deltagit i omröstningen.

2. Har vid val till kyrkoherdetjänst ej någon af de å förslaget uppförda erhållit sådan röstöfvervikt, som i mom. 1 sägs, eller har ej af samtliga i den justerade vallängden upptagna röstberättigade det i mom. 1 angifna antal deltagit i omröstningen, äge Konungen att till tjänsten utnämna antingen en af de å förslaget uppförda eller ock någon till tjänsten behörig präst, som jämlikt § 43 såsom sökande sig hos Konungen anmält.

3. Den, som vid val till annan prästerlig tjänst än kyrkoherdetjänst erhållit de flesta rösterna skall af domkapitlet förses med fullmakt å tjänsten. Har vid valet högsta röstetal tillfallit flera, som voro under omröstning, nämne domkapitlet till tjänsten den bland dessa, som prövas därtill mest lämplig. Har vid valet icke någon röstägande afgifvit röst, välje domkapitlet bland de föreslagna, som nyss är sagdt.

§ 43.

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

1. Kyrkoherdetjänst inom hvilket stift som helst må kunna utom förslag hos Konungen sökas af:

präst, som är i svenska kyrkans missionsstyrelses tjänst anställd såsom missionär bland icke kristna folk,

i svenska kyrkans missionsstyrelses tjänst anställd sjömanspräst, i hvilken aföning statsmedel ingå,

pastorerna vid de svenska församlingarna i Berlin, London och Paris, samt

innehafvare af sådan vid central straff- och arbetsanstalt inrättad predikantbefattning, med hvilken ej får förenas annan syssla än predikanttjänst vid läns- och kronohäkte;

allt dock under villkor att den sökande under minst tio år tjänstgjort i en eller flera af nu nämnda befattningar.

2. Konungen må i särskildt fall förunna ansökningsrätt, som förut är sagd, åt präst af framstående förtjänst.

3. Rätt att, i enlighet med hvad ofvan är omförmäldt, utom förslag hos Konungen söka kyrkoherdetjänst inom Härnösands eller Luleå stift tillkommer jämväl präst, som tillhör Luleå stift och under minst tio år tjänstgjort inom stiftets finsktalande församlingar. Då sådan präst vunnit befördran till kyrkoherdetjänst, har omförmälda rätt för honom upphört.

4. Hvar och när sökande, som här sägs, må sig anmäla, därom förordnar Konungen.

2:o att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning angående stiftsbandets upphäfvande samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan utredning kunde föranleda.

Reservationer hade afgifvits

af herr *Petersson, Lorentz*, som begärt få antecknadt, att han haft annan mening i fråga om sammanjämnningen af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande §§ 3, 28 och 41; samt

af herr *Bellinder*, som ansett:

dels att stiftsbandets upplösning ej borde sättas i fråga, förrän Riksdagen fattat beslut om reglering och bättre utjämning af prästerskapets löner (§ 3);

dels att, i fråga om rösträttens utöfning genom annan röstberättigad, fullmakt alltid skulle vara ställd å viss person (§ 26 mom. 3);

dels att, då de så kallade regala pastoraten afskaffats, Konungens utnämningssrätt vid kyrkoherdeval, där fjärde profpredikant varit under omröstning, bort i sammanjämningsförslaget bibehållas, sådan den af Kungl. Maj:t föreslagits (§ 41 mom. 2); och

dels att den enligt § 43 mom. 1 vissa grupper vid allmänna läroverk och seminarier anställda präster tillerkända extra ansökningsrätt icke bort i sammanjämningsförslaget uteslutas.

Herr Bellinder. Herr talman, mina herrar! Då jag deltagit i sammanjämkningen i afseende på den föreliggande frågan, men i en del punkter icke kunnat biträda utskottets förslag, anhåller jag att i korthet få angifva skälen till min afvikande mening.

Rörande upplösningen af det s. k. stiftsbandet har redan, såsom kammaren torde finna af Kungl. Maj:ts proposition, åtskilligt blifvit gjordt. Sålunda ha enligt nämnda proposition icke blott präster från alla stift rättighet att söka prästerliga befattningar, då de förklaras lediga för andra gången, utan församlingarna ha också rätt att från hvilket stift de önska kalla fjärde profpredikant. Vidare äro domprostbeställningarna i riket tillgängliga för präster från hela landet, och likaså hafva alla präster ansökningsrätt till samtliga befattningar här i Stockholm.

Nu har man emellertid med ens velat lösa stiftsbandet, då Andra Kammaren beslutat, att detta genast skulle ske. För ett sådant besluts omedelbara verkställande möta emellertid nästan öfverstigliga praktiska svårigheter. Också har vid sammanjämkningen detta beslut icke kunnat biträdas, utan utskottet har inskränkt sig till att tillstyrka, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning af frågan. Då prästernas lönereglering ännu icke ägt rum och en utjämnning af de mycket olika lönerna till prästerna i olika delar af landet ännu icke skett, har jag emellertid för min del ansett, att denna fråga icke nu borde väckas utan få anstå, tills nämnda lönereglering ägt rum.

I afseende å rättigheten att vid prästval rösta genom fullmakt, så har utskottet gått in på den sammanjämkningen, att sådan fullmakt icke skulle få användas i städerna men väl på landet. Redan denna olikhet i afseende å lagstiftningen mellan land och stad är ju en oegentlighet. Jag har dock velat vara med om denna sammanjämkning så till vida, som jag vill medgifva, att i landsförsamlingar fullmakt får begagnas, om den ställes till viss person. Jag tror nämligen, att den osunda agitation, som ofta äger rum vid anskaffandet af fullmakter, när de äro ställda till innehafvaren, härigenom skulle förekommas.

Sedan kommer jag till en mycket viktig punkt, som vid sammanjämkningen har varit föremål för olika åsikter. Såsom herrarna veta, har hvarje församling rätt att kalla en s. k. fjärde profpredikant och att kalla honom från hvilket håll som helst i hela riket. Däremot har det förhållit sig så, att då en kallad fjärde profpredikant varit under omröstning, Kungl. Maj:t har haft utnämningssrätten. Enligt det föreliggande sammanjämkningsförslaget skulle Kungl. Maj:t förlora denna rätt, ifall nämligen fjärde profpredikanten eller någon annan, som tillsammans med honom varit under omröstning, fått hälften af de afgifna rösterna och en femtedel af alla de röstberättigades röster. Detta anser jag vara en mycket betänklig sak, ty om man besinnar, att de s. k. regala pastoraten numera skulle afskaffas blefve Konungens möjlighet att i befordringsväg någorlunda tillgodose de präster, som genom sin tjänstgöring icke äro i tillfälle att göra sig kända i församlingarna, härigenom betydligt inskränkt. Det skulle vara betänkligt äfven därutinnan, att Kungl. Maj:t icke längre kunde justera en kanske obetänksamt och partiskt tillkommen s. k. fjärdemanskallelse och

Sammanjämkningsförslag i fråga om lag angående tillsättning af prästerliga tjänster.
(Forts.)

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag-
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

därmed sammanhängande val, och att förtjanta prästmän ofta genom dylika kallelser skulle hindras att erhålla en regelbunden och rättvis befordran. Det är visserligen enligt det föreliggande lagförslaget, förskrifvet såsom ett villkor, att fjärde profpredikanten skall hafva minst 10 tjänsteår, men detta villkor behöfver han ej uppfylla ifall det är så, att han är lika gammal som någon af de på förslaget uppsatta, och det skulle då kunna inträffa, att han vid kallelsen blott hade några få tjänsteår. Då församlingen emellertid skall blifva bestämmande äfven med afseende å valet af fjärde man och icke blott med afseende å kallelsen, så skulle härigenom fjärdemanskallelsen kanske blifva regel, och därigenom skulle prästerskapet komma i en mycket ogynnsam ställning med afseende på en rättvis befordran. Det är därför jag anser, att borttagandet af bestämmelsen i paragraf 41 mom. 2 är mycket betänklig.

Slutligen har jag icke kunnat vara med om, att man från extra ansökningsrätt utesluter de präster, som äro anställda vid allmänna läroverk och seminarier. Dessa prästmän hafva ju af gammalt varit tillerkända extra ansökningsrätt. Nu tror jag visserligen, att denna rätt hädanefter kommer att mycket litet begagnas, men jag anser det icke vara rättvist, att den borttages, ty det är dock så, att kyrkan ofta på ett mycket värdefullt sätt har rekryterats genom lärare från de allmänna läroverken, och därpå hafva vi exempel bland annat i flera af vår kyrkas biskopar, som börjat sin prästerliga verksamhet såsom läroverkslärare och särskildt som religionslärare vid de allmänna läroverken. Därför har jag ansett mig icke heller i afseende på denna punkt kunna biträda utskottets mening.

Det är dessa betänkligheter i afseende å sammanjämnningen, hvilka jag såsom medlem af särskilda utskottet n:o 1 ansett mig böra för kammaren frambålla, då den nu går att fatta beslut i denna sammanjämningsfråga.

Herr talman, jag har intet yrkande.

Herr Petersson, Lorentz: Äfven jag har vid några punkter haft afvikande mening i fråga om sammanjämnningen af kamrarnas skiljaktiga beslut. Beträffande paragraferna 3 och 41 har jag haft ungefär samma uppfattning, som herr Bellinder framställt, hvarför jag icke behöfver nämna något om dem. Med afseende å § 28 har jag ansett, att, då Första Kammarens beslut helt och hållet uteslutit de i paragrafen förekommande minimi- och maximisiffrorna 20 och 300 och Andra Kammaren nedsatt maximisiffran 300 till 200, hade sammanjämningsciffran bort blifva högre än den nu af utskottet beslutade, i synnerhet som till följd af Andra Kammarens beslut kvotsiffran nedsatts från en fjärdedel till en femtedel.

Nu är emellertid frågan den: lagförslaget i den form, hvori det föreligger efter sammanjämnningen, antagas eller icke? Frågan kan ses ur två synpunkter: dels ur synpunkten af prästernas rätt till befordran, dels ur synpunkten af församlingarnas valrätt. Det torde ursäktas mig, att jag stannar vid den första synpunkten. Då vill jag erinra om att, när debatten om lagförslaget förekom här i lördags, jag framhöll såsom en af de främsta olägenheterna vid det nuvarande

befordringsväsendet, att kallelse till fjärde profpredikant så ofta gör prästernas befordran osäker. Om nu det föreliggande förslaget antages, skall lättheten att kalla fjärde profpredikant blifva ofantligt mycket större än förr. Det skall för åstadkommande af sådan kallelse icke behövas mer än en femtedel af de röstberättigade i små församlingar och i intet fall mer än 300 personer, hvilket i en stor församling vill säga mycket litet. Och nu kommer icke att finnas det korrektiv mot missbruk, som bestått däri, att Kungl. Maj:t, när fjärde profpredikant kallats, ägt utnämningssrätten, utan, såsom nyss är påpekadt, är bestämmelsen härom i § 41 borttagen.

Redan af nu anförda skäl finner jag mig för min del förhindrad att skänka min röst åt detta förslag, och då därtill kommer, att i åtskilliga andra punkter, icke blott där sammanjämkning förekommit, utan äfven i öfrigt betänkligheter kunna resa sig emot den befordringsordning för prästerna, som genom lagen skulle fastställas, är jag så mycket mer bestämd för att yrka afslag.

Slutligen ber jag att få erinra därom, att nyligen den betydligt mera brådskande frågan om lönereglering för prästerna blifvit genom Andra Kammarens beslut afslagen. Då tycker jag, att det vore skäl i att äfven denna lag för närvarande afsloges, så att de båda frågorna, som otvifvelaktigt stå i ett visst sammanhang med hvarandra, finge på en gång komma under behandling.

Med återopande af hvad jag nu anført ber jag att få yrka afslag å hela förslaget.

Herr Sjöcrona: Enligt grundlagens bud åligger det utskott att när kamrarna fattat skiljaktliga beslut, söka sammanjämka dessa beslut. Då de af kamrarna i denna fråga fattade olika besluten äro sådana, att de obestriddigen kunna genom ömsesidigt tillmötesgående sammanjämkas, har utskottet icke kunnat göra annat än att framlägga ett sammanjämkningsförslag, hvilket nu också här föreligger i två punkter, som dock oskiljaktligt sammanhänga med hvarandra, och därför måste afgöras genom ett beslut: ja eller nej. Det tillkommer sedan kamrarna hvar för sig att afgöra, om den ena eller den andra af dem eller båda vilja antaga respektive förkasta detta sammanjämkningsförslag.

Nu förhåller det sig så med alla sammanjämkningsförslag, att de hafva det ödet, att ingen är belåten med dem — naturligtvis, då eftergifter måste göras å båda sidor. Jag vågar likväl säga, att, betraktadt ur synpunkten af de åsikter, som göra sig gällande i denna kammare, föreliggande sammanjämkningsförslag är så fördelaktigt, som man möjligen kunnat tänka sig, att det skulle blifva.

Då nu emellertid af de föregående två talarna äro framställda anmärkningar mot nästan alla delar af detta sammanjämkningsförslag och kanske ännu flera anmärkningar förekomma — ja, här är ju redan till och med afslag yrkadt — kan jag i egenskap af ordförande i utskottet icke underlåta att, så kortfattadt som möjligt, söka belysa innebörden af sammanjämkningsförslaget.

Hvad då först angår stiftsbandet så skulle ju enligt sammanjämkningsförslaget Andra Kammaren afstå från sitt beslut och således de

Sammanjämkningsförslag i fråga om lag angående tillsättning af prästerliga tjänster.
(Forts.)

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

paragrafer, som handla om stiftsbandet, kvarstå oförändrade i lagen sådana Kungl. Maj:t och utskottet föreslagit dem, men med det villkor, att Riksdagen enade sig om aflåtande af en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning rörande stiftsbandets upplösande. Nu har jag för min del alla de gånger, jag varit med om behandlingen af sådana förslag, att dylik skrivelse skulle aflåtas till Konungen, röstat däremot. Jag har nämligen ansett och jag anser fortfarande, att de skäl, som från *sakkunnigt* håll åberopas angående svårigheten eller nästan omöjligheten att under nuvarande förhållanden upplösa stiftsbandet, äro af beskaffenhet att förtjäna det största beaktande. Jag har också icke kunnat finna, att i stort sedt prästerskapet och ännu mindre församlingarna kunna hafva någon som helst skada af att stiftsbandet finnes, utan snarare tvärtom. Jag har dessutom ansett, att detta tal om önskvärdheten af stiftsbandets upphörande mera är ett utslag af denna stämning, som i våra dagar så mycket gör sig gällande, att allt skall ändras. Men här är nu icke fråga om min privata åsikt, utan här har varit fråga om att komma fram med ett sammanjämningsförslag, och jag kan för min del icke anse, att det ligger någon så synnerligen stor fara i att aflåta en skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning. Kommer den utredningen att visa, att stiftsbandet under för handen varande förhållanden icke kan upplösas, är det gifvet, att då får stiftsbandet stå kvar, och då är ju allt väl beställt. Skulle utredningen däremot resultera däri, att stiftsbandet anses under vissa villkor kunna upplösas, förmodligen då under förutsättning, att man på samma gång beslutar en antaglig lönereglering för prästerskapet, hvarigenom man kan, i väsentlig mån åtminstone, undvika ett alltför rikligt flöde af transportansökningar, så står det ju hvar och en fritt att då bestämma, hvad han vill rösta och besluta.

Vidare är det föreslaget, att Första Kammaren med frånträdande af sitt beslut med afseende å paragraferna 17 och 32 skulle biträda Andra Kammarens beslut. Det behöfver jag icke mycket uppehålla mig vid; det är egentligen endast en redaktionsfråga. Den ändring, utskottet företog i § 17 af Kungl. Maj:ts förslag, gick ut på samma tanke, som nu mera bestämdt uttalas i Andra Kammarens beslut. Jag föredrager visserligen utskottets förslag, därför att där lämnas *möjlighet* för domkapitel att, om det i undantagsfall icke lämpligen kan ske, att profpredikan hålles i den församling, hvarest prästen skall hafva sin hufvudsakliga tjänstgöring, bestämma, att profpredikan må hållas i annan kyrka. Men i praktiken spelar det egentligen ingen roll.

Sedan komma vi till § 26, som handlar om rösträtt och fullmakt. Hvad rösträtten angår, innehåller sammanjämningsförslaget, att Kungl. Maj:ts och utskottets hemställen skulle antagas, och det var väl åtminstone flertalets i denna kammare mening, att, när man antog prosten Sörenssons reservation, det skedde för att åstadkomma sammanjämkning på grundvalen af Kungl. Maj:ts och utskottets förslag, något som ju här också nu är föreslaget.

Med afseende å frågan om fullmakt, så är det obestriddigen en naturlig rättighet för enhver att, om han finner sig förhindrad att själf komma tillstädes, få skicka en annan person, försedd med fullmakt, i sitt ställe. Erfarenheten har emellertid visat, att fullmakterna

på ett högst beklagligt sätt missbrukas särskildt i städerna. Det är denna erfarenhet, som framkallat förslag till undantag från den naturliga regeln och som gjort, att man vill, att användandet af fullmakt vid prästval skall förbjudas. Från landsbygdens representanter har detta likväl mött bestämdt och energiskt motstånd; utskottets sammansättningsförslag går därför ut på, att fullmakt icke må få förekomma i städerna, men väl i landsförsamlingarna. Häremot kan ju naturligtvis och icke utan skäl invändas — såsom också redan skett — att det icke är så korrekt att hafva olika lagstiftning för stad och land. Man kan ju dock till förmån för en dylik skillnad åberopa det skälet, att erfarenheten visat, att missbruk förekommer i städerna, men däremot icke, såvidt man vet, på landet. Det är redan ett skäl. Dessutom finns det ett verkligt, objektivi skäl, och det är, att i landsförsamlingarna kunna människorna hafva flera mil att färdas för att inställa sig vid kyrkan och deltaga i frågodags- och valförrättningar. Äfven om nu en röstberättigad skulle vilja sätta till en hel dag för att vara närvarande vid enhvar af dessa förrättningar, så är det icke alltid möjligt för en sådan röstberättigad på landet att lämna hus och hem och låta barn och kreatur vara utan tillsyn. Man kan således säga, att det verkligen finns ett objektivi skäl för att bibehålla rättigheten att använda fullmakt i landsförsamlingarna.

Vi komma så till § 28, som handlar om kallelse af fjärde profpredikant. Därvidlag beslöt kammaren på yrkande af herr Petersson, Lorentz, att röstmajoriteten skulle vara en fjärdedel af alla de röstberättigade. Andra Kammaren beslöt i nära anslutning till Kungl. Maj:ts och utskottets förslag, att röstsiffran ej skulle få underskrida 20, men att den skulle uppgå till minst en sjättedel af samtliga röstberättigade, såsom kommittén föreslagit, eller utgöra minst 200. Dessa olika beslut äro nu sammankjämde på det sättet, att utskottet föreslår att röstsiffran ej får understiga 20, men att den tillika skall utgöra en femtedel af de röstberättigade eller minst 300, såsom utskottet föreslagit. Det vill väl synas vara en lämplig medelväg mellan de båda skiljaktliga meningarna.

Jag öfvergår nu till § 41, som väl är den ömtåligaste. Där har Första Kammaren i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslutat, att det både i mom. 1 och 2 skall erfordras icke allenast, att det afgifvits röster för mer än hälften af de närvarande röstande, utan också att i omröstningen skall hafva deltagit minst en tredjedel af samtliga röstberättigade. Redan förra gången, när frågan var före här, yttrade jag, att detta skulle medföra, att i en församling, hvarest det finns 5,000 röstberättigade, måste 1,666 komma tillstådes och rösta, för att församlingen skulle få utöfva sin rätt att tillsätta präst. I går hörde jag efter, hur det i detta afseende ställer sig i Hedvig Eleonora församling, som jag tillhör. Jag fick då veta, att när vi hade frågodag, då det ifrågasats att kalla fjärde profpredikant, voro där tillstådes icke ens 200 personer. Förslaget om kallande af fjärde profpredikant blef afslaget. Vid valet, som var föremål för *mycket* starkt intresse, då alla tre kandidaterna hade sina gynnare, deltog i omröstningen icke mer än något öfver 400 eller bortåt 500, således icke ens en tiondedel af församlingens röstberättigade medlemmar. Detta visar väl ändå, att

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag-
ändring till-
sättning af
prästerliga
tjänster.*
(Forts.)

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

man icke kan taga till alltför mycket. Nu har Andra Kammaren beslutat, att den skulle anses vald, som fick högsta rösteantalet; det behöfdes således icke ens vara mer än hälften af de närvarande, utan blott han fick högsta antalet af de afgifna rösterna, skulle han anses vald. Om således tre äro på förslaget och till följd af något naturhinder, snöyra eller dylikt, det icke skulle komma tillstådes mer än 7 röstande, af hvilka 3 röstade på en af kandidaterna och 2 på hvarje af de andra två kandidaterna, så skulle den förstnämnda kandidaten, den som erhållit 3 röster, få fullmakt å tjänsten. Vidare har Andra Kammaren i fråga om andra punkten beslutat, att kvotdelen skulle nedsättas till en sjättedel; det är denna andra punkt, som innehåller, att så snart fjärde man kommit under omröstning, skall frågan gå till Kungl. Maj:t. Jag vet, att prästerskapet i Sverige lägger mycken vikt vid detta, och jag ville hälst, att föreskriften i andra punkten skulle bibehållas. Jag vågar säga, att det svenska prästerskapet icke har någon bättre eller trofastare vän, än hvad jag är, och jag skulle därför, såsom sagdt, mycket gärna velat bibehålla denna bestämmelse. Men när sammanjämkningen skulle ske, fanns ingen annan möjlighet än att bibehålla första momentet alldeles oförändradt enligt utskottets förslag, d. v. s. med en femtedel i stället för en tredjedel, men att utsluta andra momentet. Och jag måste säga, att jag icke kan dela de stora farhågor, som prästerskapet hyser i detta afseende, och uteslutande kan ju också sägas vara icke så alldeles principvidrigt, när man fordrar samma kvalificerade majoritet för att få kalla fjärde profpredikant till *alla* pastorat i hela riket, såväl dem, som förut varit konsistoriella, som dem, hvilka förut varit regala, och när man bestämmer så stränga kompetensvillkor för en präst att kunna kallas till fjärde man, att han i regel skall hafva 10 tjänsteår — hvilket, då han i allmänhet icke prästviges, förrän han är 23 år, således betyder, att han skall vara minst 33 år gammal. Man kan väl icke säga, att det ligger så stor våda i detta.

Beträffande den extra ansökningsrätten har Andra Kammaren uteslutit rättigheten för lärare vid allmänna läroverk och seminarier att uppställas på förslag äfvensom rättigheten för Konungen att tillerkänna en präst af framstående förtjänst extra ansökningsrätt. Nu är detta sammanjämkadt så, att rättigheten för lärarna att hafva extra ansökningsrätt är utesluten, medan däremot bibehållits rättigheten för Konungen att förutnä präst af framstående förtjänst sådan extra ansökningsrätt. Hvad lärarna angår, möter det ju i alla fall intet hinder för dem, om de äro prästvigda, att söka inom sitt stift. Enligt § 10 får ju dylik lärare räkna tjänsteår från den tid han aflagt teologisk examen, och dessutom kan Konungen, om läraren tillika är en präst af framstående förtjänst gifva honom personlig extra ansökningsrätt. Således kan icke heller detta vara så farligt.

Så förhåller det sig med detta sammanjämningsförslag. Jag hade naturligtvis hälst önskat, att utskottets ursprungliga förslag antagits oförändradt, men det är ju icke möjligt. Om jag får lita på de uppgifter, jag erhållit, lär det föreligga mycket stor anledning att antaga, att sammanjämningsförslaget godkännes af Andra Kammaren. Det tillkommer nu Första Kammaren att afgöra, om den anser sig

kunna antaga sammanjämningsförslaget, eller om äfven det skall falla och sålunda det stora arbete, som nedlagts på denna fråga, skall blifva fruktlöst.

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.*
(Forts.)

Herr vice talmannen: Gärna skall jag erkänna, att särskilda utskottet formellt sedt utfört ett godt arbete i det sammanjämningsförslag, som föreligger, och att utskottet icke gärna kunnat komma med något annat; men lika visst ber jag att få på det bestämdaste anhålla, att kammaren måtte afslå detta förslag.

Så mycket förmodar jag att hvar och en skall erkänna, som att frågan om stiftsbandets upplösning är en mycket stor fråga, hvarför man bör betänka sig länge, innan man ger sig in på densamma; och om man bifaller sammanjämningsförslaget om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning af denna fråga, så kan det icke bestridas, att man i viss mån ändå har gjort ett principiellt uttalande i frågan. Men det anser jag icke, att Riksdagen, då den icke har någon som helst utredning i förväg, är beredd att göra.

Vidare ber jag att få fästa uppmärksamheten på en mycket stor förändring, som här föreslås, och som icke varit föremål för någon som helst utredning vare sig i utskottet eller någon annanstädes och som jag verkligen kan hafva mina dubier om, huruvida den grundlagsenligt ens kunnat eller bort upptagas till behandling. Hittills hafva läroverkslärarna haft extra ansökningsrätt, och i Kungl. Maj:ts förslag hafva inskränkningar gjorts härutinnan. Sammanjämningsförslaget hemställer nu, att *all* extra ansökningsrätt för läroverkslärarna skall upphöra, men härför hafva icke anförts några motiv och icke någon som helst utredning. Icke kan Första Kammaren vara beredd att stryka ut hela denna rätt, som så långt tillbaka man minnes tillkommit läroverkslärarna och som nu skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag inskränkas till rätt för kristendomslärarna vid läroverken. Icke kan det vara rimligt att på rak arm så där utan någon som helst utredning biträda förslaget om en stor förändring, om hvilken man dessutom måste säga, att den kan vara ganska betänkelig, ty den, som läst de svenska församlingarnas historia vet, hur många goda kyrkoherdar kommit från de allmänna läroverken.

Vidare ber jag att få fästa uppmärksamheten på, att hela detta lagförslag har sin upprinnelse i ansökningar och petitioner från svenska prästerskapet om att få en rättvisare befordringslag, som ställde prästerskapet i någon mån garanteradt mot alla oberäkneliga och bedröfliga tillfälligheter vid valtillfällena. Om det lagförslag, som nu föreligger i sammanjämningsförslaget, antages, så blir det svenska prästerskapet ännu långt mer än hittills utsatt för alla de förödmjukelser och alla de olägenheter, öfver hvilka det klagar och hvilka framkallat petitionerna. Den bästa garanti, som finnes i den nuvarande lagstiftningen, är, att i konsistoriella pastorat, hvilka äro de flesta i vårt land, skall fordras hälften af de röstberättigades röster för att man skall kunna kalla fjärde profpredikant, och sedan fjärde profpredikant kallats, har Konungen utnämningssrätt för att i flagranta fall ställa till rätta. Båda dessa garantier uteslutas nu i sammanjämningsförslaget, och därigenom blir det öfverklagade förhållandet

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

långt sämre, än det nu är, och därför anhåller jag nu i svenska prästerskapets namn, att Första Kammaren måtte afslå detta sammanjämningsförslag. Någon risk att åtminstone uppskjuta därmed finns icke, då det, såsom här är framhållet, i viss mån sammanhänger med löne-regleringsförslaget, och det dessutom, för att en ny lag skall blifva antagen, fordras bifall af kyrkomötet, hvilket ju efter regeln icke sam-las förrän om fyra år.

Herr talman, jag yrkar afslag.

Herr Nyström, Johan Fredrik: Jag ber kammaren närmare betänka sig, innan den följer den uppmaning, vi nyss hörde. Vi hafva nämligen att taga hänsyn icke blott, såsom en föregående talare yttrade sig, till prästerskapets ställning, befordringsrätt och dylikt, utan ock till allmänheten. Sedt äfven ur denna synpunkt, är det, enligt min tanke, alldeles riktigt, hvad utskottets ordförande för en stund sedan yttrade, att detta förslag är det bästa, vi någonsin kunna räkna på att få.

Den föregående talaren framförde egentligen tre anmärkningar emot sammanjämningsförslaget. Den första var, att andra punkten i detsamma afsåg en skrivelse till Kungl. Maj:t om stiftsbandets upphäfvande. Denna fråga är, såsom vi veta, gammal nog, och man må tänka om denna sak huru man vill, men utvecklingen på alla områden går åt det håll, att dylika konstlade inskränkningar, äfven om de hvilat på historisk grund, måste falla bort. Och här har icke föreslagits annat, än att man skall gå till Kungl. Maj:t med anhållan om en utredning, huru detta bortfallande skall kunna ske på ett lämpligt och försiktigt sätt. Vi hafva med anledning af utskottets första betänkande sett, att man i Andra Kammaren icke ens tvekar att nu med detsamma besluta stiftsbandets bortfallande. Under sådana förhållanden måtte det väl vara bättre att få en ordentlig utredning om nägonting, som ändå förr eller senare måste inträffa.

Vidare har den förre ärade talaren framhållet, att här är fråga om att begå en orättvisa mot läroverkslärarna, som förut haft extra ansökningsrätt, men som nu icke längre skulle få en sådan. Men härvid är att märka, att denna extra ansökningsrätt under senare år faktiskt betydligt inskränkts, ty medan i äldre tider hvarje läroverkslärare var kompetent att blifva präst, är nu i de flesta skolor ingen lärare kompetent till den sysslan. Detta privilegium är således icke af så stor räckvidd, som under de föregående tider, till hvilka den ärade talaren hänvisade. Men, såsom utskottets ordförande mycket riktigt framhållet, förlora icke läroverkslärarna alldeles sin gamla rätt, om detta förslag antages, ty det står i § 43 punkt 2, att »Konungen må i särskildt fall förunna ansökningsrätt, som förut är sagd, åt präst af framstående förtjänst». Och om man icke vill hafva annat än framstående läroverkslärare till präster, tror jag, att dessas intresse är tillräckligt tillgodosedt med detta stadgande.

Slutligen framhöll den ärade talaren, att detta förslag framkommit egentligen på grund af petitioner från Sveriges prästerskap att få en rättvisare befordringslag. Dessa petitioner äro verkligen mycket välgrundade till sitt upphof och mycket värda att taga hänsyn till,

men, mina herrar, finnes det någon ibland Eder, inklusive den siste ärade talaren, som verkligen tror på, att församlingarna i våra dagar skulle uppgifva den allmänna rösträtt, som de nu fordra vid tillsättande af präster? Och så länge prästerna hos oss väljas och icke såsom i andra länder utnämnas af Konungen, hör hvarje uttalad önskan om rättvisa befordringsgrunder blott till de *nia desideria*, som icke leda till något praktiskt resultat.

Dessutom vill jag påpeka, att det som är själfva kärnpunkten i detta sammanjämningsförslag, nämligen bestämmelsen i § 26, är just hvad Kungl. Maj:t föreslagit och denna kammare redan beslutat. Första Kammarens mening har nämligen i denna kärnpunkt blifvit segrande och, om vi sätta mot hvarandra de rösträtsbestämmelser, som där medgifvas, och dem, som Andra Kammaren i år velat få genomförda, måste man förvisso vara blind för att icke se, hvad som står på spel för Sveriges präster, ifall vi nu afslå detta sammanjämningsförslag. Det är något mycket värre, än de kunna hafva att beklaga sig öfver, ifall förslaget antages. — Det är möjligt, att detta förslag faller. Man har anledning misstänka det, då man ser reservationerna från Andra Kammaren, men jag tror, att det vore politiskt klokt, om denna kammare läte Andra Kammaren blifva orsak till att förslaget möjligen förkastas.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Ros: Då ingen af utskottets ledamöter utom dess ordförande begärt ordet, må det tillåtas mig att med några få ord försvara, hvarför jag biträdt sammanjämningsförslaget.

Det är klart, att om man anser den nuvarande ordningen för prästernas tillsättande vara god och att det är bra som det är, skall man naturligtvis icke godkänna detta sammanjämningsförslag, men då borde man icke heller, synes det mig, hafva kommit till det slut, hvartill Första Kammaren för några dagar sedan kom, då den antog det kungl. förslaget. Men är det så, att den nuvarande ordningen verkligen icke är tillfredsställande, ber jag i likhet med den föregående talaren att få varna kammaren att icke nu taga detta sammanjämningsförslag. Enligt min mening är, alldeles som herr Nyström nyss antydde, kärnpunkten i förslaget § 26, och i denna kärnpunkt har dock utskottet fått fram just hvad utskottshalfvan från Första Kammaren eller dess majoritet åtminstone vid ärendets första behandling inom utskottet önskade. Det är visserligen sant, att i fråga om mom. 3 har sammanjämkning skett, så att fullmakt skall få användas vid val å landsbygden, men det är väl ock tydligt, att största missbruket presterats i städerna, och det finnes dessutom praktiska skäl för att t. ex. i glest bebyggda orter i Norrland få använda fullmakt. Och de reservationer, som mot sammanjämningsförslaget äro afgifna, rikta sig icke mot själfva fullmakten, utan mot dess form, att den icke skall vara ställd till viss man.

Jag hade tänkt, att erfarenheten af andra frågors behandling, särskildt på detta område, skulle utgöra tillräcklig varning för Första Kammaren att icke skjuta upp en dylik fråga, ty är det så som jag föreställer mig, att kärnpunkten i förslaget är frågan, huruvida val-

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.*

rätten skall utsträckas till den yttersta grad, så att hvarje myndig man skall få rösta — är det kärnpunkten, ber jag herrarna vara öfvertygade om, att då detta förslag om ett eller annat år kommer till baka, släppes icke denna kärnpunkt, utan förslaget kommer då att ytterligare demokratiseras. Då jag har den föreställningen, ber jag att få yrka bifall till sammanjämningsförslaget.

(Forts.)

Herr Sjöholm: Vi hafva nyligen af herr Nyström hört ett af hans vanliga tal, rörande utvecklingens gång här i världen. Den nu föreslagna prestvalsförordningen anser han vara tidsenlig och gå i rätt riktning. Under senare år har hr Nyström alltid haft klart för sig, i hvad riktning en utveckling skall gå. Vi erinra oss, huru han i språkfrågan uppträdde här och diktatoriskt förklarade, att utvecklingen skulle gå i den riktning, som den s. k. Bergska ukasen angifver. Jag tror, att han då hade orätt i sin uppfattning, och jag tror, att han många gånger haft orätt, då han förklarar, att så och så kommer utvecklingen att gå. Men det må nu vara. Om han ock är säker på, att utvecklingen skall gå i en viss riktning, tror jag, att klokheten bjuder att låta denna utveckling fortgå på ett naturligt sätt och att icke på ett konstladt sätt påskynda den. För min del tror jag, att det icke är en riktig utveckling, sådan den här är föreslagen, hvarken i Kungl. Maj:ts eller utskottets förslag och än mindre i sammanjämningsförslaget. Man vet, att röster höjts för att förslaget skulle gå i en helt annan riktning, till och med så långt, att det icke vore församlingarna, som tillsatte prästerna, utan att de skulle tillsättas på annat sätt, helst af Kungl. Maj:t. Det är visst icke ännu afgjort, huru utvecklingen i detta afseende kommer att gå, om det icke går därhän, att slutligen här i Sverige, såsom t. ex. i Norge är fallet, prästerliga tjänster, kyrkoherdebeställningarna, tillsättas af Kungl. Maj:t. Det har åberopats många goda och starka skäl för en sådan förändring. Säkert är, att därigenom skulle vi få ett bättre och själfständigare prästerskap.

Herr Nyström uttalade, att man skall se denna sak icke blott från prästerskapets utan äfven från allmänhetens synpunkt. Ja, det är mycket riktigt. Man skall hufvudsakligen se den från allmänhetens synpunkt, ty det är allmänheten, som skall betjänas, men då vill jag fråga herr Nyström: Tillgodoser man allmänhetens intresse, om man lagstiftar på nu föreslaget sätt? Man måste gifvet antaga, att om detta förslag blir antaget, då få vi icke ett själfständigt prästerskap, utan snarare ett prästerskap, som inledes i frestelse att blifva lycköskare. Jag undrar hvilken person, som vill gå in i kyrkans tjänst, när befordringen blir ordnad på det sätt detta sammanjämningsförslag innehåller. Kan detta vara ett sätt att få prästbristen afhjälpt? Jo, nog kunna vi få präster, men hurudana blir det? Hufvudsaken är väl att få goda, rättänkande och själfständiga präster och icke sådana, som gå in i prästeståndet blott för att få sin framtida bärning.

Herr Nyström varnade kammaren från att afslå detta sammanjämningsförslag. Jag för min del varnar kammaren för att antaga det. Det finnes icke det ringaste skäl att brådska. Det är redan nyss påpekadt, att frågan om prästernas lönereglering fallit. Att vi

nu skola antaga detta förslag, som synes mig stå i ganska nära samband med lönerregleringen, finner jag icke alls lämpligt eller nyttigt, hvarför jag, herr talman, tillåter mig att yrka afslag.

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

Herr Jönsson: Att meningarna skola vara delade om detta sammanjämningsförslag, är naturligt nog, ty denna kammare har ju haft för vana att i hufvudsak kunna få sin mening gällande i frågor af sådan beskaffenhet som det här föreliggande förslaget. Men jag vågar, liksom herr Nyström förut, hemställa till kammaren, om man handlar klokt genom att afslå detta förslag, och för bedömande af detta bör man icke bara tänka på hvad som i dag här föreligger, utan huru framtiden med all sannolikhet kommer att gestalta sig. Jag vill blott erinra kammaren om, hur det gått med förslaget att få en hygglig lönerreglering till stånd för prästerskapet. Hade Första Kammaren i fjol sett litet skarpare framåt, än hvad den gjorde, är det ganska stor sannolikhet för, att vi då kommit till rätta med en lönerreglering. Vi hafva sett hur det gått. Man har fått fira ytterst väsentligt undan på det förslag, som kanske kunnat fås igenom i fjol, men likväl föll förslaget i Andra Kammaren. Nu menar kanske en och annan, att om man afslår detta sammanjämningsförslag, så skall den omständigheten, att befordringslagen nu komme att afslås, hjälpa till att få fram ett lönerregleringsförslag snabbare, än det eljest skulle ske. Men i det fallet är jag af en motsatt mening. Jag förmenar nämligen, att om förslaget blir antaget, så ligger det i sakens natur, att den skrivelse, som då skall aflätas, rörande stiftsbandets upphäfvande, aldrig kan leda till resultat annat än i sammanhang med en lönerreglering, ty stiftsbandets upphäfvande med nuvarande bestämmelser om prästernas löner är totalt omöjligt och kan icke ske på annat sätt, än att man får en sådan utjämning af aflöningen, att det icke blir någon egentlig risk för prästerskapet, om stiftsbandet upphäfves.

Det är icke godt att bestämdt säga, hvad framtiden här bär i sitt sköte, men så mycket tycker jag i alla fall, att om man ser på hur utvecklingen går, det icke är att vänta, att, om detta förslag faller, man då inom den närmaste tiden kan få ett annat, som skulle för prästerskapet efter dess synpunkt blifva fördelaktigare än detta. Och när så är, förstår jag icke, hvarför man nu skall här afslå förslaget och således gifva vapen i handen åt Första Kammarens motståndare å andra sidan.

Jag yrkar bifall till utskottets sammanjämningsförslag.

Herr Lindblad: I motsats mot den siste talaren kan jag säga, att jag förstår icke, huru representanter från denna kammare kunna vara med om detta sammanjämningsförslag. Det är visserligen en matematisk sammanjämkning, men om den öfverensstämmer med hvad som Första Kammaren trott sig kunna uppnå, lämnar jag därhän. Jag har suttit såsom åhörare i särskilda utskottet såväl i lönerregleringsfrågan som rörande prästvalsförordningen och jag hade trott, att man skulle komma till resultat i såväl den ena som andra frågan. Men Andra Kammaren har dekreterat, att icke prästlönerreglerings-

*Samman-
jämnings-
förslag i
fråga om lag
angående till-
sättning af
prästerliga
tjänster.
(Forts.)*

frågan bör lösas, och då anser jag icke heller, att denna fråga bör lösas. Andra Kammaren har sagt, att det skall förblifva vid det gamla, att den svenska jorden hufvudsakligen skall aflöna prästerskapet. Då kan jag icke finna ringaste anledning till att nu fatta ett beslut, att prästerliga tjänster skola tillsättas i annan ordning, än som hittills skett. Kungl. Maj:t har föreslagit, att man skulle undvika den förhatliga fullmaktshistorien, som så ofta väckt förargelse. Hur är den löst? Jo, på det sätt, att man på landsbygden skall dragas med detta och icke blott med personliga fullmakter, ställda på viss man, utan de få vara ställda på innehafvaren. Det behöfs således blott att samla in ett tillräckligt antal fullmakter, som ligga i ordning på vallokalen, för att hvem som helst skall kunna få två röster.

Då jag icke ser, att den ringaste fara ligger i att nu uppskjuta detta ärendes slutliga afgörande, ber jag, herr talman, att få yrka afslag på sammanjämningsförslaget.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talman i enlighet med de yrkanden, som därunder förekommit, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt samt vidare på afslag därå; och förklarade herr talmannen sig anse den förra propositionen, hvilken förnyades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anlogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad första särskilda utskottet hemställt i memorial n:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—63;

Nej—56.

Vid ånyo skedd föredragning af statsutskottets den 19 och 20 innevarande maj bordlagda memorial och utlåtande:

n:o 215, med förslag till åtskilliga stadganden i det nya reglementet för riksgäldskontoret, och
n:o 216, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa betänkanden hemställt.

På framställning af herr talmannen beslöts att uppskjuta behandlingen af återstående ärenden på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Upplästes andra särskilda utskottets förslag till Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående statsunderstöd till kommunala och enskilda läroanstalter, äfvensom i anledning af väckta motioner om ändring af gällande bestämmelser angående anslaget till högre folkskolor.

*Skrifvelse-
förslag
angående
stats-
understöd åt
kommunala
och enskilda
läroanstalter
m. m.*

Herr vice talmannen: Som herrarne minnas, biföll Första Kammaren för några dagar sedan ett sammanjämningsförslag rörande kommunala mellanskolor m. m. Detta memorial var fördeladt i två punkter. Andra Kammaren biföll den första, men afslog den andra. Man hade väntat, eller åtminstone hade jag väntat, att utskottet skulle med anledning häraf hafva inkommit till kamrarna med memorial med underrättelse om att kamrarna fattat olika beslut och att sammanjämningsförslaget i den andra punkten hade förfallit. Det har emellertid nu icke utskottet gjort, utan här föreligger en vanlig skrifvelse till Kungl. Maj:t om hvad Riksdagen har beslutat. Jag skall dock icke nu fästa mig vidare vid denna formella sida af saken.

Då ärendet var före här uttalades, och särskildt uttalade jag det, att man förutsatte, att båda punkterna i utskottets jämningsförslag bildade ett enhetligt förslag och att således man genom att bifalla den ena ock förband sig till att bifalla den andra. Och jag är viss om, att denna min mening omfattades af så godt som alla i denna kammare. Då hade man således förutsatt och man hade kunnat begära och fordra, att ärendet också hade på andra håll så uppfattats. Det har emellertid icke skett, och därmed har ett ganska ovanligt fall inträffat i Riksdagens historia. Jag vill beklaga, att så har skett, och skall afhålla mig från att vidare uttrycka mina tankar om hvad som så har passerat.

Nu har emellertid sammanjämningsförslaget, såvidt det rörde en punkt i motiveringen, förfallit och således kommer icke i Riksdagens skrifvelse något härom att inflyta. Det gällde ett uttalande om att inspektionen öfver kristendomsundervisningen i flickskolor m. m. skulle tillkomma eforerna. Riksdagen kommer således icke att i detta ärende göra något uttalande. Kungl. Maj:t måste emellertid vidtaga någon åtgärd i det föreliggande ärendet. Då är således Kungl. Maj:t i detta fall alldeles oberoende af något Riksdagens uttalande. Men för Kungl.

*Skrifvelse-
förslag
angående
stats-
understöd åt
kommunala
och enskilda
läroanstalter
m. m.*

Maj:t har det dock blifvit klart hvad inom Riksdagen tänkes af de flesta medlemmarna, och jag tar därför för afgjordt och uttalar den förhoppningen, att när Kungl. Maj:t tar ärendet i öfvervägande han ock skall taga hänsikt äfven till detta, och det så mycket hellre som det ju aldeles uppenbart är i konsekvens med en ännu gällande paragraf i vår kyrkolag.

Jag har intet yrkande att göra.

(Forts.)

Herr Pettersson, Fredrik: Jag ber för det första att få lifligt instämna i hvad den ärade vice talmannen yttrade i slutet af sitt anförande; och jag beklagar, att icke Andra Kammaren gick in på punkten 2. Den frågan hvilat nu i Kungl. Maj:ts hand, och jag ber att få påpeka, att i klämmarna i det beslut, som Riksdagen samfällt fattat, står särskildt angifvet, att »skolorna skola stå under inseende af öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk samt vara underkastade den kontroll och de bestämmelser i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva». På grund af detta jämte den af herr vice talmannen berörda bestämmelsen i kyrkolagen torde det icke möta något hinder för Kungl. Maj:t att ordna denna kontroll i öfverensstämmelse med hvad icke blott denna kammare utan ock nära hälften af Andra Kammaren uttalat som sin åsikt. Att så måtte ske, vill jag, i likhet med herr vice talmannen, lifligt önska.

Men då herr vice talmannen i början af sitt anförande framkastade en förebråelse mot utskottet för att det icke kommit in med ett memorial för att underrätta kammaren om medkammarens beslut, vill jag meddela, att inom utskottet var den mening förhärskande, att icke något sådant memorial var behöfligt, enär enligt Riksdagsordningen § 62 i en fråga, som icke rör kammaren enskildt, den ena kammarens beslut skall delgifvas medkammaren *genom utdrag af protokollet*; och Andra Kammarens protokoll öfver att den afslagit 2:dra punkten finnes på talmannens bord. Enligt Riksdagsordningens bud i 63 § äro, när det gäller sammanjämkning, alla de frågor förfallna, där icke gemensamt beslut fattats. Då alltså kammaren redan fått del af medkammarens beslut, ansågo vi något memorial icke behöfligt. Jag har endast velat redogöra för detta.

Herr von Möller: Man säger ju »Tres faciunt collegium», och därför ber äfven jag att få förena mig med herr Billing, då han uttalade den förhoppningen, att Kungl. Maj:t måtte beakta hvad »de flesta», tyckte jag han sade, i denna sak önskat och beslutat. *De flesta* äro icke att finna här. De äro nog där inne i medkammaren. Det var för deras åsikt, som jag tog mig friheten tala, när ärendet första gången föredrogs här; och det är därför jag lifligt förenar mig med herr Billing i hans förhoppning, att Kungl. Maj:t, när frågan kommer under ompröfning, tager hänsyn till hvad »*de flesta*» d. v. s. Andra Kammaren beslutat.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter det föreliggande skrifvelseförslaget godkändes.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 156, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående försäljning af en Örebro högre allmänna läroverk tillhörig så kallad kålgårdstomt;

n:o 157, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående indragning af de biskoparna anslagna prebendepastoraten m. m.;

n:o 158, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående försäljning af en postverket tillhörig fastighet i Jönköping;

n:o 165, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till Östhammars stad af det till komministern därstädes upplättna boställe $\frac{1}{4}$ mantal Gammelbyn n:o 3 i Börstils socken;

n:o 166, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af tre lägenheter från förra militiebostället Hälla n:o 1 i Södermanlands län;

n:o 167, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en lägenhet från förra militiebostället Stålsbyn n:o 1 i Värmlands län;

n:o 168, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af 14 lägenheter från förra militiebostället Vanstad n:is 25 och 26 i Malmöhus län;

n:o 169, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Björkö n:is 1 och 2 i Östergötlands län;

n:o 170, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af kronans andel i den till roten n:o 9 Grahn af Piteå kompani vid Norrbottens regemente hörande torplägenhet i Pitholmens by;

n:o 175, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett kronan tillhörigt område invid Hälsingborg m. m.;

n:o 177, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa områden från Visborgs kungsladugård i Gottlands län;

n:o 178, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition i fråga om beredande vid afvittring af hemmanet Dajkanvik n:o 1 i Västerbottens län af skogsanslag åt nämnda hemman;

n:o 179, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till Västmanlands läns landsting af besittningsrätten till kronolägenheten Slottsvreten och en del af kronolägenheten Stallhagen inom Västerås stads område;

n:o 180, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående optionsrätt vid förestående utarrendering af kronoängen Stora Oxhagen n:o 2 i Göteborgs och Bohus län;

n:o 181, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse på arrende af staten tillhöriga vattenfall i Lagan vid Götaström och Fågelfors m. m. i Jönköpings län;

n:o 188, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående om- och tillbyggande af Kronprinsens husarregementes kokinrättningsbyggnad i Malmö samt om uppförande därstädes af en mässbyggnad för regementets underofficerare och manskap m. m.;

n:o 189, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående sättet

för bestridande och redovisande af fångvårdens utgifter för landtbruksrörelsen vid Svartsjö kungsladugård; samt

n:o 190, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln gjorda framställning om statsanslag åt Sveriges utsädesförening.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och bankoutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordningar angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa och angående grunderna för stadshypoteksföreningars bildande och verksamhet m. m.

Upplästes och godkändes sammansatta bevillnings- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 193, till Konungen, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skogsaccis samt elfva inom Riksdagen i ämnet väckta motioner, dels ock Kungl. Maj:ts i sammanhang därmed framlagda proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Justerades åtta protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 4,30 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 21 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 9 e. m.

Anmälades och bordlades

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 36, i anledning af väckt motion angående eventuell höjning af tullsatserna å maltdrycker;

n:o 37, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1910; och

n:o 38, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående en extra inkomstskatt att upptagas i riksstaten för år 1910 äfvensom en i ämnet väckt motion; äfvensom

andra särskilda utskottets memorial, n:o 8, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Kammaren åtskildes kl. 9,6 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
